Nr. 30 | Neue Jüdische Zeitung. | פיערטער יאהרגאנג.

נייע יידישע צייטונג

דיא רעדאקציאן אונד אדמיניסטראציאן בעפינדעט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest. וואהין אויך דיא פרענומעראציאנס געלדער צו זענדען זינד. — אינזעראטע ווערדען בילליגסט בערעכנעט.

דיא „נייע יידישע צייטונג“ ערשיינט יעדען מאנטאג אונד דאננערסטאג. פרענומעראציאנס-פרייזע: גאנציעהריג 7 פל. — קר. האלביעהריג 3 „ 50 „ פירטעליעהריג 1 „ 75 „

ב״ה בודאפעסט כו טבת | Budapest, Donnerstag 24. Jänner 1884. | שנת תרמ״ד לפ״ק.

דאס בידשעט דעם האנדעלס- אונד אקערבוי-מיניסטעריא׳מס.

מאנטאג לעגטע דער מיניסטער גראף פיל כעטשעני דאס בידשעט דעם האנדעלס- אונד אקערבוי-מיניסטעריאומס דעם אבגעארדנעטענהויזע פאר. אלס ערכטער רעדנער פערלאנגטע ע מ ע ר י ך ס א ל א י, דא דיא פעריינינונג דעם האנדעלס אונד דעם אקערבוי׳עס אין א י נ ע ם מיניסטעריאום ניכט נאך זיינעם געפאללען זייא, דאס צווייא געזאנדערטע מיניסטעריען פיר דיעזע צווייא צווייגען ערריכטעט ווערדען מאגען. ער פערלאנגטע פערנער איין געזעטץ איבער דיא וויינפאבריקאציאן אונד איבער דיא שאנונג דער וועלדער. א ק א ש א ו נ ר א ן קלאגטע איבער דיא שעדליכען ווירקונגען דעם צאלל- אונד האנדעלסבינדניסעס, וועלכעס מיט רומעניען אבגעשלאססען איזט. א י ו ו א ן ש י מ א נ י פערשפראך דיעסמאל ניכט פאן דען יודען צו רעדען, אונד בעארבייטעטע דיא אגראר-פערהעלטניססע. וואס אגראריישע געזעטצע זינד, וואללען וויר היער אויסיינאנדערזעצען. אלס דיא ראמער אין דען עלטעסטען צייטען אונגעהייערע עראבערונגען מאכטען, ווארדען צווייא דריטטעל דעם באדענס אונטער דיא בירגער פערטהיילט, 1 דריטטעל אבער געהארטע דעם שטאאטע אונד היעס „א ג ע ר פ ו ב ל י ק ו ס“, דאס הייסט שטאאטסבאדען. דיעזער שטאאטסבאדען ווארדע דען בירגערן איבערלאססען, וואפיר זיא דעם שטאאטע אבגאבען צו לייסטען האטטען. אלס אבער דאס קאניגסטהום איינפיהרטע, אונד דיא פאטריציער אדער אדעליגען רעגירטען, ענטצאגען זיא דעם פלעבס אדער ניכטאדעליגען נאך אונד נאך אללע רעכטע אונד נוטצניעסונגען. — וועהרענד זיא זעלבסט קיינען צעהענט אדער צינז מעהר צאהלטען, מוססטען דיא בירגער איינען איממער גראבער ווערדענדען צינז צאהלען. יא, זיא ווארדען אם ענדע וויא שקלאפען בעהאנדעלט, דיא פאן דען אדעליגען פאן איהרעם גרונד אונד באדען פערטריעבען ווערדען קאננטען. דאמאלס ווארדען דיא ערסטען אקערבוי-געזעטצע געגעבען, דאמיט דיא אריסטאקראטען דאך ניכט זא וויללקיהרליך פערפאהרען קאננטען. זא וויא אין ראם, איזט עס אין דען מייסטען לענדערן צוגעגאנגען: אין דייטשלאנד, רוסלאנד אונד אויך אין אסטערדייך-אונגארן, וויא דיא בויערן ביז פאר גאר ניכט לאנגער צייט לייבאייגענע ווארען. ערסט אין נייערער צייט האט מאן אנגעפאנגען, דעם בויערנשטאנדע איינע גראסערע בעאכטונג צו שענקען, זיא בעססער צו שטעללען. דיא לייבאייגענשאפט ווארדע אויפגעהאבען, דיא ראבאטט אבגעשאפט, דיא לאסטען, וועלכע אויף דעם באדען האפטעטען, ווארדען אבגעלאזט. דא מאן אבער דען פריהערען גרונדהערערן איינע ענטשעדיגונג געבען מיססטע, זא ענטשטאנדען דיא גרונדענטלאסטונגס- אונד וויינצעהנט-אבלאזונגס-אבליגאציאנען. דיא בויערנגיטער ווארדען איינגעטהיילט אין גאנצע, האלבע אונד פירטעל-סעססיאנען, אום זא דיא שטייער פערטהיילען צו קאננען. דא אבער דורך איינע שלעכטע ערנטע אונד אנדערע צופעללע דער לאנדמאנן אפט אין פערלעגענהייט קאממט, אונד געלד ברויכט, וועלכעס ער געגען אפט האהע צינזען איינפיננט אונד אין שולדען געריעטה, דיא ער דורך פערקויף איינעס טהיילעס זיינער בעזיצונג צאהלען קאנן, דארום פערלאנגען מאנכע געזעטצגעבער, דאס מאן דיא וועכסעלפעהיגקייט דער בויערן בעשרענקען זאלל; דאס מאן דיא צערטהיילונג דער סעססיאנען פערביעטע; דאס קרעדיטאנשטאלטען ערריכטעט ווערדען, וואו דיא גרונדבעזיטצער צו בילליגען פראצענטען געלד בעקאממען, אונד אנדערע געזעטצע נאך צו איהרעם שוטצע. אין אירלאנד דויערן זייט פיעלען יאהרען דיא אונארדנונגען פארט, אונד מעהר אלס איין גרונדהערר איזט דארט פאן זיינען פעכטערן ערשלאגען ווארדען, וואס מאן „א ג ר א ר י ש ע מ א ר ד ע“ הייסט. אונזערע הייליגע תורה האט אויך אגרארישע געזעטצע געגעבען, דיא זא איינפאך אונד דאך זא ווירקזאם ווארען. דער באדען קאננטע פיר איממער וועדער פערקויפט, נאך אויף איינע אנדערע ארט ענטאייסערט ווערדען, אינדעם יעדעם 7.טע אונד 50 טע יאהר דיא פעלדער אהנע ענטגעלטונג אן דיא איינגענטהימער צוריקפיעלען (שמטה, יובל.)

נאך דיעזער ערקלערונג געהען וויר צוריק צו דער אנטווארט דעם מיניסטערס, דיא ער אויף דיא אגרארישען פראגען גאב. ער זאגטע: „איך ערקענגע זעלבסט אן, דאס עס פיעלע אונגעזונדע צושטענדע גיבט, דיא דורך געזעטצע צו היילען זינד. נור ביטטע איך זיא, ווענן זיא דיא אגרארישע פראגע בעהאנדלען, זיך צו היטען, דאס קיין ק ל א ס ס ע נ ק א מ פ ף דאראוס ווערדע. דענן ווענן וויר דיא זאכע זא דארשטעללען, אלס אב דער באדען דעם ק א פ י ט א ל ע דיענט, דאס הייסט, דאס דער לאנדמאנן נור פיר דען געלדלייהער ארבייטעט, זא ווערע געראדעצו ד ע ר ק א מ פ ף ד ע ם ג ר ו נ ד-ב ע ז י ט צ ע ס ג ע ג ע ן ד א ס ק א פ י ט א ל אויסגעדריקט. דאדורך ווירדען וויר דער זאכע קיינע פריינדע שאפפען, אונד דאס אונענטבעהרליכע ערפאדערניס פיר דען גרונדבעזיטץ, דאס קאפיטאל, אונס ענטפרעמדען. פאר אללעם מיססען וויר אין דער זאכע קלאר זעהען, דארום האבע איך אים בידשעט אנגעטראגען, דאס איינע שטאטיסטישע אבטהיילונג ערריכטעט ווערדע, וועלכע דורך איהרע ארבייטען אונס דאנן איין בילד געבען ווירד, פאן דער לאגע דער גרונדבעזיטצער; דאנן ווערדען וויר דעם איבעל אבצוהעלפען זוכען, וואו עס ווירקליך זיין ווירד.“

דיעזע רעדע ווארדע פאן אללען זייטען מיט בייפאלל אויפגענאממען. דער אנטי-סעמיטען-וואנקעל העטטע וואהל גערנע דיא יודען בעשולדיגט, דאס זיא מיט איהרעם קאפיטאל דען גרונדבעזיטצער צו גרונדע ריכטען; אבער דער מיניסטער איזט איהנען מיט זיינער ביטטע, קיינען קלאססענקאמפף צו מאכען, צופארגעקאממען, אונד זיא מוססטען שווייגען.

דיענסטאג ווארדע דאס בידשעט דעם האנדעלסמיניסטעריאומס צו ענדע בעראטהען אונד בעווילליגט.

—

דיענסטאג קאם דאס א ו נ ט ע ר ר י כ ט ס-ב י ד ש ע ט אן דיא רייהע. — צוערסט שפראך ד א נ י ע ל א י ר א נ י. ער זאגט: שאן אפט האט דאס אבגעארדנעטענהויז בעשלאססען, דיא פאללע גלויבענספרייהייט איינצופיהרען, אונד נאך איממער איזט עס ניכט געשעהען. צום בעווייז פיהרט ער אן, וויא עס דען „באפטיסטען“ געהט. זא האט מאן דעם איינען זיינע רעליגיאנסביכער אבגענאממען אונד איהן פער שוב פאן דאמאר נאך אפארקא געשיקט. נאכדעם מאן איהן אייניגע מאנאטע איינגעשפערט געהאלטען האטטע, זא איזט איהן דער פרעדיגער מאיער פאם אויפגעהעטצטען פאלקע אין פראמאנטאר אנגעפאללען, אונד אין דיאטא פאם שטוהלריכטער צו 100 פל שטראפע פעראורטהיילט ווארדען, וועיל דער פאטער עס זא אנגעארדנעט האטטע. יא, עס איזט שאן אפטערס פארגעקאממען, דאס מאן באפטיסטען איהרע קינדער וועגגענאממען האט, אום זיא צו טויפען. זא עטוואס קאנן אין אונגארן צו ענדע דעם 19-טען יאהרהונדערטס געשעהען, אהנע דאס דיא בעהארדען דיא פערפאלגטען אין שוטץ נעהמען. אין אסטערייך איזט דיא גלויבענספרייהייט פיעל זיכערער, אלס בייא אונס. אונד דאך האט אונגארן איינע טויזענדיעהריגע פערפאססונג, אונד איזט זא פיעל קאסטבארעס בלוט געפלאססען פיר דיא גלויבענספרייהייט. אין גלויבענסזאכען קאנן מאן ניעמאנדען איינע אנדערע מיינונג בייבריננגען, דארום איזט עס אם בעסטען, יעדעם זיינע רעליגיאזע איבערצייגונג לאססען. דער שטאאט דארף נור דאריבער וואכען, דאס קיינע זאלכע לעהרען פערקינדעט ווערדען, דיא דען שטאאטסגעזעטצען ענטגעגען זינד. איך פערלאנגע ניכט, דאס אללעס אויף איינמאל געשעהע, אונד בין קיין פריינד דעם געזעללשאפטליכען אומשטורצעס. איך ווילל איבערהויפט ניכט, וואס ניכט אויספיהרבאר וועהרע. איך האבע פיר דיא אבשאפפונג דער פריגעלשטראפע געשפראכען, דאס אבגעארדנעטענהויז האט זיא אבגעשאפפט. איך וואר געגען דיא מיסברייכע בייא דען וואהלען, דאס וואהלגעזעטץ פאם 1874 האט אבגעהאלפען. בין איך פיעללייכט דארום איין שווערמער (וויא מיך דיא צייטונגען נענגען), ווייל איך זייט יאהרען דיא אבליגאטארישע ציווילעהע פערלאנגע? דיא בעשליסטע אין יאהרע 1869 אונד 1870 האבען מיר רעכט געגעבען. איך צווייפלע מאנכמאל, דאס עס באלד 100 יאהרע זיין ווערדען, וואו דיא גראסטהאטע פראנצאזישע נאציאן דיא מענשענרעכטע פיר דיא ג א נ צ ע וועלט פערקינדעט האבען. איך פראגע מיך, אב איך עס בין, דער פאר 36 יאהרען דיא אללגעמיינע בעגייסטערונג געזעהען האט, מיט וועלכער מאן דיא פרייהייט אונד רעכטסגלייכהייט בעגריסטע? איך פראגע מיך, אב איך אין אונגארן אדער אירגענדוואו אין אזיען לעבע? דאך דער געדאנקע דער גלויבענספרייהייט איזט אויך דעם געעהרטען הויזע ניכט פרעמד, אונד איך האפפע, דאס דיא מיינען פאלגענדען אנטראג צו איהרעם רוהמע אונד צום רוהמע דעם פאטערלאנדעס אנגענאממען ווערדען: „ד ע ר ק ו ל ט ו ס- א ו נ ד א ו נ ט ע ר ר י כ ט ס מ י נ י ס ט ע ר ו ו י ר ד א נ ג ע ו ו י ע ז ע ן, א י י נ ע ן ג ע ז ע ט צ ע נ ט ו ו א ו ר ף א י ב ע ר ד י א ג ל ו י ב ע נ ס פ ר י י ה י י ט א י י נ צ ו ר י י כ ע ן.“

מ י נ י ס ט ע ר ט ר ע פ א ר ט זאגט: דאס זא וויא איראני דיעזען אנטראג אללע יאהר איינברינגט, ער — דער מיניסטער — איהן וויא אללע יאהרע, אויך היער אבלעהנען מוס. פאססען וויר אונס ניכט, דיעזעס געזעטץ קאננטע היער ניכט דורכגעבראכט ווערדען. ניכט אין דען אונגארישען געזעטצען, זאנדערן אין דער אונגארישען געזעללשאפט פראגט מאן דאנאך, וואס איינער פיר רעליגיאן האט. דיא רעליגיאנספרייהייט קאננטע דער אונגארישע שטאאט ניכט ערטראגען, עס ווירדען ניהיליסטען קאממען אויס רוסלאנד אונד סאציאליסטען אויס דייטשלאנד, וועלכע איהרע לעהרען אפפענטליך פארטראגען ווירדען, אונד דארום ווערדע איך ניעמאלס וועדער אלס מיניסטער נאך אלס אבגעארדנעטער פיר דיא רעליגיאנספרייהייט זיין.

בריעפקאסטען דער רעדאקציאָן.

הערען א' אין משערנע. יעדער קויפמאַנן דער פראָטאָקאָללירט איזט, האט דאס רעכט, לינערע אין בוטעל-לען צו פערקויפען, נור מיססען דיא פלאשען געזיעגעלט אונד מיט דער גאָמהיגען ווינגעסטע פערזעהען זיין. שפיריטוס איזט עבענפאללס ערלויבט פיר דען פעריציניישען געברויך אלס הויזמיטטעל צו פערקויפען אונד צוואר אין געזיעגעלטען פלאשען פאָן איינהאלב ביז צו 1 ליטער, יעדאך דארף ער ניכט אינטער 30 גראד זיין.

הערען אבראהאם בלום, סאמסענעטעק. פירקענלאָזע קאָננען וויר ניכט נאכזעהען, דיא קופאָנס האבען קיינען ווערטה אונד דירפען אויך ניכט ווענגעשניטטען ווערדען, דא דאס לאָז דאנן גאר קיינען ווערטה האט.

אן מעהרערע אבאָנענטען. עס איזט וואהר, וויר האבען פערשפראָכען אונזער בלאטט פאָן נאָוועמבער אן דריימאל וואָכענטליך ערשיינען צו לאססען. דער מענש דענקט אונד גאָטט לענקט. דער רעדאקטער דעס בלאטטעס איזט בערייטס 5 מאָנאטע מיט איינעם נערווענליידען בעהאַפטעט, אויס דיעזעם גרונדע מוססטע דאס דריימאל וואָכענטליכע ערשיינען איינגעשטעלט ווערדען, דענן דאס בענאָטהיגט איינען גאנצען מאנן.

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאָן ווייצען וואורדען צירקא 100.000 מעטערצ' פערקויפט צום פרייזע פאָן 9.75—8.95 גולד'

קאָרן 7.50—7.85 גולדען.

גערסטע פוטטערוואארע 7.00—7.35 גול. מאלצוואארע 7.75—8.50 גול.

האפער 6.90—7.10 גול.

קוקורוץ 6.15—6.75 גולד.

רעפס קאָהל 13.50—14.40 גולד.

קלעעזאמען, אונגארישער לוצערנע 70,50 גולדען.

לייזאמען, —.— גולדען.

ראָטהקלעע —.65 גול.

האנפזאמען, —.— גול.

רעפסקוכען 6.50 גול.

ריבאל דאָפפעלט ראפפינירט 45,00 גול' פער 100 קילאָגראמם.

קנאָפפערן אונגארישע פרימא 12,50—17,— גולדען.

צוועטשקען. גראָסע פלייטען 19.86 פל. בנרישע 16.50 פל' אב בודאפעסט.

צוועטשקענמוס (לעקווארר) סלאוואנישער 24.50 גולדען.

ווייַנשטיין 68—70 גול. יע נאך קוואליטעט.

מאָהן, גרויער —.27 גול. בלויער גול. 30.00—31

ערד-עפפעל פער 100 קילאָגראמם 2,50—2.60 גולדען.

הילזענפריכטע: גראָסע ווייסע באָהנען 9.25 10.00 פל. בריינע באָהנען 10.50 ביז 11 00 פל. צווערגל 11.00—12.00 פל. געשאַקטע 7.50—8.00 פל. ערבזען 9.90—11.00 פל. געשעלטע 15.50. לינזען 10,00—18.00 פל' יע נאך קוואליטעט. הירזע 7.35 פל. הירזעברייז 11.75 12.00 פל. (אללעס פער 100 קילאָגר.)

קימעל 29—30 פל.

אניס-זיקען 8.25 גול.

וואכס ראָגרויער 138 גולד.

האָניג געלייטערטער 37—38 גול.

מעהל-פרייזע פער באללען צו 100 קילאָגראמם אב בודאפעסט, נומ':

0	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
18,60	18.00	17.40	16.90	16.00	15.00	14.20	13.20	12 20	10.50

גולדען.

קלייע פיינע 4,80 גול. גראָבע 4.80 גול.

שפּירִיטוס. ראָהוואארע אן ראפינערע 28.75—29.00 ען גראָס 29 25 פל, אין קאָנום 29.75—30.00 פל. פרעסהעפען-שפיריטוס 32.75—33.00. ראפינאד 34.00—34.25 פל פער 10000 ליטער-פערצענט, ארגע פאס, ערסטע קאסטען.

פעטראָלעאום אמעריקאנישעס אונפערצאָללט 26.75 גול. פער 100 קילאָ.

אונשליטט (חלב) 51,00—51,50 גול.

שפעצעריייוואארען. צוקער ראפינאד* 44.25 פל. מעליס 42.50 פל. פילע 41.00 פל. ווירפעל-צוקער 46 00 גול.

וואָללע. דער נעזאמטאומזאטץ איבער 500 מט' צענט., אונד צוואר: 200 מטר' צטר' מיטטעלפיינע זומוואָללען 85—90 פל, 200 מטר' צטר' גערינגערע איינשורען 60—63 פל. 400 מטר' צטר' מיטטלע איינשורען 68—70 פל, 200 מטר' צטר' געבירגס-צוויישור הינטערוואָללע 78—80 פל', 250 מטר' צטר' טהיים-צוויישור ווינטער- אונד זאָממערוואָללע 64—65 פל' 150 מטר' צטר באנאטער ציגאיא 43—44 פל'. — אללעס פער 56 קילא.

נאַיפּ-פעללע 135—136 פל.

קיטצ-פעללע. שוערע צו 145 גול, לייכטע צו 65 גול. פער 100 שטיק.

הייטע, ווער נאָטירען פער 100 ק' אונגארישע קוה הייטע 105—108 גול. אבסענהייטע פראַקענע 108—112 גול ראָסהייטע 12.50—13.50 גול' פער פאאר. קאלב-פעללע אהנע קאָפפע 220—224 גול. פער 56 קילאָ.

לעדער-געשעפט. נעפאַקטעס פּאָנדלעדער פאָן 24—28 קילי 168—178 גול. איינמאל פערזעצטע פעיעען פאָן 10—14 קילאָ 164—166 גול. צווייטאל פערזעצטע פעיעען 18—19 קילאָ 162—164 גולד. דריימאל

לאמפּ-פעללע. ריינשוואָללינע 60—70 גול באסשקער אויך באנאטער לייכטע 40—50 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.)

קאלב-פעללע, בריינע 440—465 גולד. גערעבטע 370—380 גול.

לאָטטא-ציעהונג פאָם 19. יענער.

בודאפעסט	72	80	31	40	37
לינץ	52	12	40	36	71
טריעסט	28	82	88	56	43

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער:
יקותיאל הלוי לעדערער.

דיא נייעסטע ערפינדונג

איזט דאס נאך פראָפעסאָר באנאנד אויס אמעריקא נייערפונדענע **עלאסטישע ברוכבאנד** פאָן פאללישצער, וואָוהל פיר הערען אלס אויך פיר דאמען אונד קינדער; וועלכעס איזט אָהנע פעדערן אויס ריינעם גומי קינסטליך קאָנסטרואירט אונד האט דען צוועק, דאס עס וועלכעס דיא פעראלטעטסטען ברוכע אין קירצעסטער צייט אין דיא גלייכע לאגע ברינגט.

פרייזע: איינפאכע פאָן 6—7 גולדען, דאָפפעלטע פאָן 10—15 גולדען. פיר קינדער אום דיא האלפטע בילליגער.

גראָסעס לאגער אין מוטטער-שפריטצען, לופט-פאָלסטערן, בעטט-איינלאגען, גומי-שטרימפען אונד אללער נומיוואארען-ארטיקעל. — ביא גרוכבענדערן בישטע אנצוגעבען אב רעכטס, לינקס אדער דאָפפעלט, זא אויך דיא לייבווייטע.

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist.
Budapest, Franz-Deákgasse.

דיא אונגעראיינגער צוקער-פאבריק
דעס הערען מאקס לאוו בעער

באהנשטאציאָן אנגערן

ערלייבט זיך אונזער איבערנעהמען דעם בעהרען אבער-ראבינאטעס צו פרעסבורג פארצוטיינען:

אָסטער-צוקער
של פסח.

בעשטעללונגען העפליכסט איבערנעהמען דיא וואארען-אבטהיילונג דער „אנגלא אָסטערריישען באנק" אין וויען אונד דערען אגענטען.

בודאפעסטער באָרזענקורזע פאָם 19 יענער.

לאָזע.	פל	קר
1854ער 4 פערצענטיגע שטאאטסלאָזע	122	50
1860ער גאנצע לאָזע	136	75
1860ער האלבע	142	50
1864ער שטאאטסלאָזע צו 100 גולדען	168	75
1864ער צו 50	168	50
קרעדיטלאָזע	170	25
דאָנוי-דאמפפשיפפאהרטס-לאָזע	110	50
אונגאר. פרעמיען-לאָזע צו 100 גולדען	113	00
האלבע צו 50 גולדען	114	00
טהייסראל-לאָזע	111	65
וויענער קאָממונאללאָזע	124	00
טריעסטער לאָזע צו 100 גולדען	127	00
קאָמא רענטענשיינע	40	—
פירקענלאָזע	21	00
אינסבּרוקער לאָזע	21	00
סלארי לאָזע צו 40 גולדען	38	25
קעגלעוויטש לאָזע 10	18	00
קראקויער לאָזע 20	19	00
אָפנער לאָזע 40	38	50
פאלפפי לאָזע 40	35	50
רודאָלפסלאָזע 10	19	75
סאלם לאָזע 40	55	50
וואלצבורגער לאָזע 20	23	00
סט. גענאָיס לאָזע 40	49	50
סטאַניסלויער לאָזע 20	24	00
וואלדשטיין לאָזע 20	27	25
ווינדישגרעטץ 20	37	00
לאייבאכער לאָזע 20	23	00

ווערטה-פאפיערע.	פל	קר
אונגארישע גאָלדרענטע	88	60
אונגארישע פאפיער-רענטע	86	50
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	100	50
טעמעשוואר-באנאטער	99	50
זיעבענבירגישע	100	00
גאליציש	100	—
בוקאָווינער	99	25
אונגארישעס אייזענבאהנ-אנלעהען	139	60
ווייַנצעהענטס-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	98	20
ספאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פערצענט	102	50
דעטטאָ דער אונג. היפאָטה.-באנק צו 5½%	101	00
דעטטאָ אלגעמ. באָדענקרעדיט צו 5½%	101	00
דעטטאָ צו 5 פערצענט	100	00
דער אונגאריש-גאליציש	94	50
דער נאָרדאָסטבאהן	91	60
אָסטערייכישע קרעדיט-אקציען	298	00
אונגארישע קרעדיט-אקציען	297	00
סערבישע 3% אנלעהען	30	00
געלד-קורזע.		
זילבער-אגיאָ	100	—
דוקאטען	5	72
אסטערייכיש-אונגארישעס 8-גולדען-גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	60
נאפאָלעאָנדאָר	9	85
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	59	30
20 מארק-שטיקע	11	85
רוסישע פאפיער-רובעל	1	17

פּרוכטפרייזע דער קאָרנהאללע פאָם 19 יענער.

פריכטע	קילאָגראמם פער העקטאָ	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	70	7.70—8.00
גערסטע מאלץ	62	9.00—10.30
גערסטע פוטטער	62	7.15—7.40
האפער	40	6 75—7 10
קוקורוץ באנאטער	75	6.70—6.75
אנדערער	73	6.70—6.75
הירזע ראָהער	—	6.90—7 30

	פער פריהיאהר	פער 100 קילאָ
ווייצען		9 20
"	"	10.00
"	"	—.—
קוקורוץ	"	6.65
גערסטע	"	7.40
האפער	"	6.30
"	"	6.90
רעפס	"	—.—

הילזענפריכטע	פאָן	ביז
פיזאָלען	7.50	11.00
צווערגבאָהנען	11 00	12.00
לינזען	10.00	18.—
ערבזען	10 00	15.50
הירזעברייַן ואסטט זאק	11.75	12 00
מאָהן, גרויער 27 פל., בלויער	29.—	31.—
האנפזאמען	00.00	00 00

ראָה-שפיריטוס 30,00 גול.
שפיריטוס. פרעסהעפענוו. 33,50 גול.

[illegible]	קילאָגראמם	פער 100 קילאָגראמם
[illegible]	75	—.—
	76	8 95—9.00
	77	9.05—9.00
	78	9.15—9 10
	79	9.25—9.20
	80	9.35—9.30
	81	—.—
[illegible]	75	—.—
	76	9.25—09.20
	77	09 35—09.30
	78	09.45—09.40
	79	09.65—09.50
	80	9.65—09.70
	81	—.—
[illegible]	75	—.—
	76	09.55—09.30
	77	09 45—09.40
	78	09.55—09.50
	79	09 65—09 60
	80	9.75—09 70
	81	—.—
[illegible]	76	09.25—09.20
	77	09 35—09 30
	78	09.45—09.40
	79	09.55—09 50
	80	09.65—09.60
	81	—.—

Herausgeber und verantwortl. Redacteur: Carl Lederer · Druck von Markus Neuer Budapest, Franz-Josefs-Platz 5.

* (צום טאָדע פֿעראורטהיילט.) די"א מאָדער דעם גראַפֿען מאַילאַטה זינד פֿאָן דען ערסטען צוויא געריכטסשטעללען דעראַרט פֿעראורטהיילט וואָרדען, דאס שפּאנקא אונד פּיטעלי דורך דען שטראנג היגגעריכטעט ווערדען זאָללטען, וועהרענד בערען איינע 15יעהריגע קערקערשטראפֿע בעקאַם. די"א קוריע אבער האט איך בערען צום שטראַנגע פֿעראורטהיילט, אונד וייל דער גאנצע רויבמאָרד פֿאָן איהם אויסגעהעקט וואָרדען איזט. זאָ זאלל ער אלס לעטצטער היגגעריכטעט ווערדען.

* (פֿינגעטלענשענ.) געגען די"א ענטשיידונג דעם בירגערמייסטערס, בעטרעפֿפֿענד די"א איינשטעללונג דעם מאַגעבלאַטטעס „פֿינגעט-לענשענ", האבען יוליוס ווערהאָוואי זאָוואָהל, אלס איך אלאָיס אונגער אלס מאַספעקוראַטאָר דעם בוכדרוקער"ס ווילקענס די"א בערופֿונג אן דאס מיניסטעריאום דעם אינגערן אנגעמעלדעט. וועלכע אָבערסטע בעהאָרדע אין דיעזער אנגעלעגענהייט, דעם פֿערנעהמען נאָך, איך שאָן איהרען בעשלוס ערבראכט האט. די"א אפּפּעללאַציאָן אונגערם וואָרדע, אלס איינע אונבערופֿענע, גאר ניכט אין פֿערהאנדלונג געצאָגען, יענע יוליוס ווערהאָוואי'ס אבער קאָננטע, אלס נאָך געזעטצין פֿאללשטענדיג אונבעגרינדעט, ניכט בעריקזיכטיגט ווערדען. גלייכצייטיג פֿערשטענדיגטע דאס מיניסטעריאום דעם אינגערן דען בירגערמייסטער, דאס דעססען פֿאָן געהען געגען „פֿינגעטלענשענ" דען אנשפּריכען דעם געזעטצעס פֿאָללאינהאלטליך ענטשפּריכט אונד פֿאָרדערטע דענזעלבען איך אויף, פֿיר דען פֿאלל, דאס די"א קויציאָן פֿיר „פֿינגעטלענשענ" ביז נון ניכט ערלעגט וואָרדען ווערע, זיינער געזעטצליכען פֿערפֿיגונג געלטונג צו פֿערשאַפֿפֿען. — וויא וויר ערפֿאהרען, ווירד דיעזע אנגעלעגענהייט ערסט אין 2—3 טאגען ערלעדיגט. ווערהאָוואי האט נעמליך צור ערגענצונג זיינער ביזהער ניכט אכצעפּטירטען קויציאָן איינע צווייטע ליעגענשאַפֿט משעטאַרס אנגעבאָטען אונד האט דער בירגערמייסטער זעמטליכע דיעסבעציגליכע אקטען דעם אָבער-פֿישקאל דרי' מאַלדי צור בעגוטאכטונג צוגעוויעזען.

* (איזערט געשטאָרבען.) דיענסטאג נאכטס 5 מינוטען פֿאָר 10 אוהר איזט דער וויענער וועכסעלשטובען-בעזיטצער היינריך איזערט אן דען פֿאָלגען דער פֿערלעטצונגען געשטאָרבען.

* (גיערס אין וויען.) דער רוסישע מיניסטער דעם אייסערן איזט זאָנטאג פֿריה אין וויען אנגעקאָממען. אונד האט איינע זעהר פֿריינדליכע אויפֿנאהמע געפֿינדען. ער האטטע דורכוים קיינע פּאָליטישע זענדונג, זאָנדערן עס וואר איין פֿריינדשאַפֿטליכער בעזוך, דער יעדענפֿאללס אלס איינע פֿריעדענסקונדגעבונג פֿאָן זייטע רוסלאנדס אויפֿגעפֿאסט ווירד. מאָנטאג האט ער וויען ווידער פֿערלאסען, אונד איזט נאָך פּעטערסבורג צוריקגעקעהרט.

* (קראָאטישע צושטענדע.) וועגען דעם אונשיקליכען בענעהמענס דער קראָאטישען קראקעהלער אים לאנדטאגע, אונד וייל דאדורך קיינע ארבייט פֿאָרווערטס געהען קאָננטע, אונד איך די"א רוהע אין אגראם אונד אים לאנדע געשטאָרט ווערדען קאָננטע, האט דער באַנוס אים איינפֿערשטענדניס דעם אונגארישען מיניסטעריומס אים נאמען זיינער מאַיעסטעט דעם קאָניגס דען לאנדטאג געשלאָססען.

* (איין יידישער וועטעראַן.) די"א פֿאָריגע וואָכע איזט אין פֿערזען אין דייטשלאנד ר' שמעון שטרוים אים אלטער פֿאָן 91 יאהרען געשטאָרבען. ער וואר איין וועטעראַן, דאס הייסט איין אלטער זאָלדאט, דער נאָך דען נאפּאָלעאָנישען קריעג מיטגעמאכט האט צו אנפֿאנג דיעזעס יאהרהונדערטס. ער לעבטע שטרענג רעליגיאָז אונד פֿערזאה זייט פֿיעלען יאהרען דאס עהרענאמט איינעס ראש הקהל. ער איזט מיט מיליטערישען עהרען בעגראבען וואָרדען, מיליטער אונד די"א אנגעזעהענסטען בירגער האבען איהנען זארג בעגלייטעט. השלום עליו!

* (דאס נייע שפּיריטוסשטייער-געזעטץ.) דער פֿאָם פֿינאנץ-מיניסטער דעם אבגעאָרדנעטענהויזע פֿאָרגעלעגטע געזעטצענטוואורף איבער די"א אבענדערונג דער שפּיריטוסשטייער האט פֿאָלגענדע נייע בעשטימונגען. געגענשטאנד אונד אויסמאס דער שטייער: געבראננטע גייסטיגע פֿליססיגקייט אונטערליעגט בייא דער ערצייגונג נאָך יעדעם העקטאָליטער אונד אלקאָהאָל-גראד (העקטאָליטערגראד) נאָך דעם פֿאָרגעשריעבענען הונדערטטהיילינען אלקאָהאָלאָמעטער איינער פֿערצעהרונגסשטייער פֿאָן עלף קרייצערן, וועגן בייא דער ערצייגונג דער גייסטיגען פֿליססיגקייט גלייכצייטיג צום פֿערקויפֿע בעשטימטע פֿרעסהעפֿע פֿאבריצירט ווירד. זאָ איזט צו דער אָבערוועהנטען שטייער נאָך איין צושלאג פֿאָן 30 פּערצענט צו בעצאהלען. — שטייער-ריקצאהלונג נאָך דער אויסגעפֿיהרטען געבראננטען גייסטיגען פֿליססיגקייט: ווענן געבראננטע גייסטיגע פֿליססיגקייט אונטער פֿאָרבעהאלט דעם שטייערריקפֿערגיטונגס-אנשפּרוכעס, אין פֿעססערן אונד אין מענגען פֿאָן מינדעסטענס 50 ליטער איבער די"א צאָללליניע אויסגעפֿיהרט ווירד, דאנן ווירד פֿיר יעדען העקטאָליטער אונד יעדען מיטטעלסט דעם הונדערטטהיילינען אלקאָהאָלאָמעטערס פֿעסטגעשטעללטען אלקאָהאָל-גראד-געהאלטעס (העקטאָליטער-גראד) אונטער מיטעל פֿערצעהרונגסשטייער עלף קרייצער אונד אונטער מיטעל דעם ענטשטאנדענען אבגאנגעס צו בערעכנענדען צעהן פּערצענט צושלאג ריקפֿערגיטעט. — בעשטייערונגסארטען: די"א פֿערצעהרונגס-שטייער נאָך געבראננטער גייסטיגער פֿליססיגקייט ווירד יע נאָך דער פֿערשידענהייט דער ערצייגונגס-שטאָפֿפֿע, דער ארט דער ברעננפֿאָרריכטונג אונד נאָך דער גראָסע דעם מאישרוימעס איינגעהאָבען: 1. אים וועגע דער פּיישאלירונג, אונד צוואר: נאָך דער גראָסע דעם מאישרוימעס, אָדער נאָך דער לייסטונגספֿעהיגקייט דער ברעננפֿאָרריכטונג; 2 מענגם איף גרונד איינעס מיט דעם ברעננעריי-אונטערנעהמער אבצושליעסענדען פֿרייען איבעריינקאָממענס (אבפֿינדונג) נאָך דער מענגע אונד דער גראַדהאלטיגקייט דעם צו ערווארטענדען אלקאָהאָל-ערצייגניסעס. 3. מענס איף גרונדלאגע דער אנצייגען דעם שפּיריטוס-קאָנטראָל-מעססאפּפּאראטעס נאָך דער מענגע דעם פּראָדוקטעס אונד דעם בעשטימטען דורכשניטטליכען גראדגעהאלטעס. 4. מענס אָהנע אנווענדונג דעם שפּיריטוס-קאָנטראָל מעססאפּפּאראטעס נאָך דער מענגע אונד דעם גראדגעהאלט דעם פּראָדוקטעס.

* (צוויא נייע זעלבסטמאָרדע.) נעבסט מעהרערן זעלבסטמאָרדפֿערזוכען די"א ניכט געלונגען זינד, האבען וויר צוויא נור צו גוט געלונגענע צו פֿערצייכנען: איין מאנן פֿאָן 35 ביז 40 יאהרען שטירצטע זיך פֿאָם פֿירטען שטאָק דעם גאנצישען הויזעס. — איין עטווא 18יעהריגעס מעדכען פֿאָם דריטטען שטאָק דעם אנדראשישען פּאלאסטעס אין דען האָף. ביידע בליעבען טאָדט ליעגען. בייא דעם מאננע פֿאנד מאן איף דעם הוטפֿוטטער געשריעבען: וויל, צימטער-מאלער, קאָנינגאססע 52. בייא דעם מעדכען אים קליידע איין עלטערער בריעף, אדרעססירט אן העלענע פֿריעדלענדער.

„בייא אללען הייליגען", ריעף דאס וייב. „דאס וואָר איך מאכטע דאריף שווערען, קיין אנדערער אלס יוסף, דער אנפֿיהרער דער יודען אויס נעאפּעל, דער בריישנאם דער שאָנען מארטהענאָסה."

„וואללטעסט דוא דיך ניכט מישען, אלטע" בראנטע באַליוויוס.

„איך קעננע איהן נאנין נענויא". אנטוואָרטעטע די"א שקלאפֿין; „איך האבע איהן וועהרענד דער בעלאגערונג אָפֿט גענוג געזעהען, דא ער מיט דעם שאָנען זענראפֿען צוזאמטען דורך די"א שטראססען ריטט."

„בייא נאָטט." ריעף באַליוויוס, „דא ווערע איך בייי-נאהע אין איינע פֿאללע געראטהען."

וואָרנפֿעלטיג פּריפֿטע ער דאנן די"א שנירע, דאס זיעגעל אונד די"א שריפֿט איף דער שייבטאפֿעל אונד כאם נון איך צור איבערצייגונג, דאס שריפֿט אונד זיעגעל ניכט פֿאָן זיינעם העררן הערריהרטען. נונמעהר בעפֿאהל ער דען קנעכטען, דך צו בעוואכענען; אן דער שפּיטצע דערזעלבען פֿערפֿאָלגטע ער דען פֿערקליידעטען גריעכען; אבער ער פֿאנד איהן ניכט.

בעליזאַר בעלאגערטע ראווענגא. די"א שטאדט וואָרזעהר שטאַרק בעפֿעסטיגט אונד שיען פֿאסט אונאיינגנעהמבאר. די"א בעלאגערטען האטטען גראָסע פֿאָררעטהע איינגעהיימט, וועלכע איף יאהרע הינוים וויא פֿאָר מאנגעל שיטצען קאָננטען.

קאָניג וויטטיגיס ליעס עס ניכט אן העלדענמוטה פֿעהלען. איינעם מאנטס מאכטע ער אין אללער פֿריהע איינען העפֿטינען אויספֿאלל איף דאס לאגער דער גריעכען, פֿערטרייבע די"א פֿאָרפֿאָסטען, פֿערבראננטע די"א בעלאגערונגסווערקצייגע, דראנג אין דאס לאגער פֿאָר אונד פֿערבריימעטע ריננסאים שרעקען. אן דיעזעם מאגע ענטפֿאלטעטע בעליזאר אלל זיין פֿעלדהעררנטאלענט אונד אלל וויינען העלדענמוטה. אָהנע העלם אונד האַרניש, וויא ער זיך פֿאָן זיינעם פֿעלדבעטטע ערהאָבען, האטטע ער זיך צוערסט זיינען איינענען פֿליהענדען פֿאָרפֿאָסטען, דאנן דען נאָכהישען פֿערפֿאָלגערן ענטגעגענגעוואָרפֿען; אונד דורך אייטערסטע פֿערזענליכע אנשטרענגונג אונד אויפֿאָפּפֿערונג דאס גלאָנצ צום שטעהען געבראכט. דאראיף האטטע ער זאָ געשיקט געקעמפֿט, דאס דעם קאָניגס ריקצוג ערנסטליך בעדראָהט וואר אונד די"א גאָטהען, אום ניכט אבגעשניטטען צו ווערדען, אלל די"א געוואָננענע פֿאָרטהיילע אויפֿגעבען אונד שלייניגסט אין די"א שטאדט צוריקאייילען מוסטען.

אן דיעזעם טאגע לערנטען די"א גאָטהען דען העלדענמוטה בעליזארס בעוואונדערן. איך קאָניג וויטטיגיס וואר איין העלד; אבער דאס אונגליק העפֿטעטע זיך אן זיינע פֿערזען. די"א פֿאנקען, מיט דענען ער איין בינדניס געשלאָססען, פֿערזאנטען די"א הילפֿע. עבענזאָ די"א וועסטגאָטהען. צווייהונדערט געטיידעשיפֿפֿע, וועלכע די"א פֿאָררעטהע אין ראווענגא פֿערמעהרען זאָללטען, קאָננטען אין פֿאָלגע דעם ניעדריגען וואססערשטאנדעס — עס האטטע מאָנאטע לאנג ניכט געריגנעט — ניכט ראש גענוג דען פּאָ הערונטערגעבראכט ווערדען; זיא פֿיעלען אין בעליזארס האנד. זאָ האטטען איך די"א גאָטהען איהרע פּלאָטטע פֿערלאָרען. דא צאָג איין מעכטיגעס געוויטטער הערויף. דען היממעל בעדעקטען שווארצע וואָלקען. איין ראָטהער שטראהל פֿיעל נידער אונד בלענדעטע הערניעדער; אין דעמזעלבען אויגענבליק שטאנד איין פֿורכטבארער דאָננערשלאג, קנאטטערנד, פּראסטעלנד, קראכענד איבער די"א בעלאגערטע שטאדט; צוגלייך ערהאָב זיך איין שרעקליכער שטורם. אונאויפֿהאָרליך ראָללטע דער דאָננער. איך די"א ערדע ערבעבטע. די"א מויערן פֿאָן ראווענגא שיטצטען איין אונד די"א מויערסטע פֿיעלען אין טריממער. פּלאָטצליך ערגליהטע דער גאנצע האָריזאָנט איבער די"א שטאדט. איינע פֿלאממענזיילע שאָס האָך עמפּאָר אונד צאהללאָזע פֿונקען שטאָבען ניעדער. עס שיען פֿייער פֿאָם היממעל צו רעגנען, גאנץ ראווענגא גלענצטע אין ראָטהעם ליכטע. דער בליטץ האטטע אים איננערן דער קאָרנמאגאצינע געצינדעט. אָהנע דאס עס יעמאנד בעמערקט האטטע. דער שטורמווינד מאכטע דאס פֿייער ריעזענגראָס. אן לאָשען וואר ניכט צו דענקען. די"א מאגאצינע מיט אללען איהרען פֿאָררעטהען פֿערבראננטען ביז איף די"א מויערן. די"א לעצטע שפּיטצע דער גאָטהען וואר דאהין.

דער הונגער מוסטע צור איבערגאבע צווינגען. דא שריעב דער קאָניג אן בעליזאר פֿאָלגענדען בריעף:

„פֿייער, וואססער, לופֿט אונד ערדע האבען זיך געגען מיך עמפּאָרט. עס ליעגט איין פֿלוך איף מיר, אום מיינעטוויללען ערליעגען די"א גאָטהען, אונד איך בין דאס אונגליק מיינעס פֿאָלקעס. דאס זאָלל ניכט לעננער זיין! בעליזאר, טאפּפֿערער העלד, איך לעגע די"א קראָנע אין דיינע האנד. ערהעבע דיך געגען יוסטיניאן, דען טרייילאָזען אונד אונדאנקבארען מאנן. לאס מיך דער ערסטע זיין, דער דיך בעגריססט אלס דען קאיזער דעס אבענדלאנדעס אונד אלס דען קאָניג דער גאָטהען. אללע רעכטע בלייבען מיינעם פֿאָלקע, דוא טריטטסט איינפֿאך אן מיינע שטעללע. איך וועלבער זעטצע דיר מיינע קראָנע איף דאס הויפּט אונד וואהרליך, קיין יוסטיניאן זאָלל דיא דיר ענטרייסען. פֿערווירפֿסט דוא דיעזען אנטראג, זאָ מאכע דיך געפֿאסט איף איינען פֿערצווייפֿעלטען אונד פֿירכטערליכען קאמפֿף. איך בירעכנע דאנן מיט 50,000 גאָטהען אין דיין לאגער. וויר ווערדען פֿאללען, אבער איך דיין גאנצעס העער. איך האב עס געשוואָרען. וועהלע!

וויטטיגיס."

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

איך בין אבער בערייט, הינזיכטליך איינצעלנער קאָנפעססיאָנען, דערען לעהרען ניכט שעדליך זינד, געזעטצעס-פאָרלאגען צו ברינגען. (דא מיינט דער הערר מיניסטער וואָהל דיא אָרטהאָדאָקסען יודען!)

אָטטאָ הערמאן וויללגור געוויססענספרייהייט, אבער קיינע רעליגיאָנספרייהייט. איזט אבער דאָך פיר איראניים אנטראג. היערויף ווירד דורך אבשטיממונג דער אנטראג איראניים אבגעלעהנט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (טיסא אין וויען.) דער מיניסטער-פרעזידענט איזט אם 22-טען ד׳ מ׳ אין וויען איינגעטראָפפען, אום זיינער מאיעסטעט דעם קאָניג בעריכט צו ערשטאַטטען איבער דיא פאָרגענגע אין קראָאציען אונד אים אָבערהויזע. נאָך קראָאציען, וואָ דיא אויפרעגונג אימטער גראָסער ווירד, זאלל נון צור פאָרזאָרגע מיליטער אבגעהען, אונד האט דאָס אולאנען-רעגימענט „שווארצענבערג" בעפעהל ערהאלטען, זיך צום אבמארש בערייט צו האלטען. טיסא איזט פאָם קאָניגע אין אוידיענץ עמפפאנגען וואָרדען, אויך האט ער מיט דעם מיניסטער דעם אייסערן, גראפען קאלנאָקי איינע בעשפרעכונג געהאבט.

* (טיסא בייא דעם קאָניגע.) וויען, 23. יענער. מעלדונג דער „בודאפעסטער קאָררעשפאָנדענץ": מיניסטער באראָן בעלא אָרצי וואורדע היינטע פאָרמיטטאגס פאָן זיינער מאיעסטעט אין אוידיענץ עמפפאנגען; היערויף עמפפינג דער קאָניג דען מיניסטער-פרעזידענטען קאלאָמאן טיסא אין איינשטינדיגער אוידיענץ. אללע פאָרשלעגע דעם מיניסטער-פרעזידענטען פאנדען בייא דעם קאָניגע פאָללאינהאלטליכע בילליגונג; מעהרערע, דעם רייכסטאגע דעמנעכסט צו אונטערברייטענדע געזעטצענטווירפע ערהיעלטען עבענפאללס דיא פאָרלייפיגע גענעהמיגונג. דאס נונציום דעם אָבערהויזעס איבער דען מישעהענגעזעטצענטוואורף געלאנגט, וועגן דיא בידישעטרעבאטטע איינען שנעללען פערלויף ניממט, נאָך שלום דערזעלבען, אָדער וועגן זיך דיעזעלבע אין דיא לענגע ציעהט, פאָר דער פערהאנדלונג דעם פינאנצ-בידשעטס אים אבגעאָרדנעטענהויזע צור פערהאנדלונג. דא דיא צוריקזענדונג דער אונפערענדערטען פאָרלאגע אן דאס אָבערהויז אונטער דען יעטציגען פערהעלטניססען ניכט דרינגענד ערשיינט, ווירד דיא רעגירונג בעאנטראגען. דאס הויז מאָגע דען געזעטצענטוואורף מיט איינפאכען פראָטאָקאָללבעשלוס פיר יעטצט פאָן דער טאגעסאָרדנונג אבזעטצען. איינעם עטווא אוים דער מיטטע דעם אבגעאָרדנעטענהויזעס הערפאָרגעהענדען בעשלוססע, מיט וועלכעם דיא רעגירונג אנגעוויעזען ווירד, איינען ענטשפרעכענדען געזעטצענטוואורף דעם הויזע אים געאייגנעטען צייטפונקטע ערעססענס צו אונטערברייטען, דירפטע דיא רעגירונג ניכט ענטגעגענטרעטען. — דיא ערנעננונג איינעס נייען האנוועדמיניסטערס איזט פאָרלייפיג ניכט אין אויסזיכט גענאָממען. מיניסטער-פרעזידענט טיסא, דיא מיניסטער באראָן אָרצי אונד בעדעקאָוויטש רייזען היינטע נאכמיטטאגס נאָך בודאפעסט אב.

* (הועלל באטיאניראָזענבערג פאר געריכט.) דיענסטאג האט פאָר דעם טעמעשוואַרער געריכטסהאָפע דיא שלוספערהאנדלונג אין דעם הועלל-פראָצעססע געגען דר׳ יוליוס ראָזענבערג שטאטטגעפונדען, דער מיט זיינעם פערטהיידיגער דר׳ בערנהארד פריעדמאנן ערשיענען איזט. פאָן דען אנגעהאָריגען דעם געפאללענען גראפען וואר ניעמאנד אנוועזענד. נור דער אדוואָקאט יוליוס דיאָסי אלס פערטרעטער דעם גראפען זיגמונד באטיאניים. איין זעהר צאהלרייכעס פובליקום פיללטע דען זאאל אונד דיא גאלעריע. אלס צייגען זינד פאָרגעלאדען וואָרדען דיא 3 סעקונדאנטען ראָזענבערגס אונד דיא 3 סעקונדאנטען באטיאניים. דער פרעזידענט ערצעהלטע דען טהאטבעשטאנד, דער שטאטסאנוואלט שילדערטע דען שטערץ דעם פאטערס אונד דער וויטווע, זאָ וויא דאס דיא הועללקראנקהייט טעגליך צונעהמע, אונד מאן דאהער שטרענגע פאָרגעהען מיססע. ער בעאנטראגט דיא האָכסטע שטראפע. פינף יאהרע שטאאטסגעפענגניס אונד צאהלונג דער קאָסטען. דאנן שפראך דר׳ אָרפי. אים דען געפאללענען גראפען ריין צו וואשען פאָן יעדער שולד. היערויף שפראך דר׳ פריעדמאנן אין זיינער בעקאננטען מייסטערהאפטען ארט, אונד צום שלוססע נאָך ראָזענבערג זעלבסט איינינע וואָרטע, דענען מאן עס אנהאָרטע, דאס זיא אוים דעם הערצען קאמען. אין אללען דיעזען רעדען וואורדע עס פערטהיידען, דען נאמען דער פריא צו נעננען, וועלכע דאָך דיא אורזאכע דיעזעס דועללעס וואר. אלס דער פרעזידענט ראָזענבערג זיינע פערזאָנבעשרייבונג געבען ליעס, אנטוואָרטעטע דיעזער אויף דיא פראגע „פערהייראטעט ראטעט אָדער לעדיג?", דאס ער נאָך דען לאנדעסגעזעטצען אונפערהייראטעט זייא, דאס ער זיך נאָך רעליגיאָזען געזעטצען פערמעהלט האבע. — דער געריכטסהאָף פערורטהיילטע ראָזענבערג צו צוויי יאהרען שטאאטס-געפענגניס. געגען דיעזעס אורטהייל מעלדעט זאָוואָהל ראָזענבערג, וויא דער שטאאטסאנוואלט דיא אפפעללאציאָן אן.

* (קארדינאל האינאלד אן אָבערראבבינער הירש.) אים אָבערהויזע האט קארדינאל האינאלד, אלס דיא מישעהע פערהאנדעלט ווארדע, ערוועהנט, דאס ער פאָם פּראגער אָבעררבבינער הירש איין שרייבען ערהאלטען האבע, אין וועלכעם איהם דיעזער פאָם יידישען שטאנדפונקטע אויס ערקלערט, דאס דיא מישעהע ניכט צולעססיג זייא. נון האט דער קארדינאל אן אָבעררבבינער הירש איין דאנקשרייבען געריכטעט, אין וועלכעם ער זאגט: „איך האבע פאָן מעהרערען תלמיד-געלעהרטען בריעפע איבער דיעזען געגענשטאנד ערהאלטען; אבער קיינער האט מיך זאָ גרינדליך בעלעהרט. וויא איהר האָכוואירדען. איך שפרעכע איהנען היערמיט מיינען בעסטען דאנק אויס, אונד ווערדע איהר שרייבען אין מיינער ביבליאָטהעק אויפבעוואהרען." הערר אָבעררבבינער הירש האט וואהרשיינליך דיעזען זיינען בריעף אין אונגארישער שפראכע געשריעבען, אונד עס מיט דען פאטריאָטען אנגענעהם איבערראשען, וועגן ער אים דעם איסלאנדע פאָן איינעם יודען, פאָן איינעם ראבבינער דיא פאטערלענדישע שפראכע געפפלעגט זיעהט.

* (דאס יידישע מעדכען אים קלאָסטער.) דאס פּראגער יידישע מעדכען חיה רבקה פּליש, וועלכע — וויא וויר אין איינזערער פאָריגען נוממער בעריכטעטען — פאָן איהרען גראָסעלטערן פערשוואונדען, אונד דאנן אים לעמבערגער נאָננענקלאָסטער געפונדען וואָרדען איזט, האט טראָטץ דער איינרעדען דעם פאטערס דיא מייפע בעקאָמען. דער גייעביש-קאטהאלישע בישאף סעמבראטאָוויטש האט עס דעם פאטער מיט פאָלגענדען וואָרטען אנגעזאגט: „איהרע טאָכטער איזט אם היטיגען טאגע אינטער בעאָבאכטונג דער בעטרעפפענדען געזעטצע געטויפט וואָרדען." עס ניכט אלזאָ איין געזעטץ, דאס מאן דעם פאטער זיין קינד רויבען דארף? אָדער בעשטעהט עס נור דען יודען געגעניבער?

פּאָלליעטאָן.

דיא טאָכטער דעם קאָממאנדאנטען.

(16-טע פאָרטזעטצונג.)

שאָן האָב בעליזאר דען רעכטען פוס אוים דעם שטייגביגעל, אום פאָם פּפערד צו שטייגען אונד זיך דען מאַר צו נעבען, דא שטרעננטע איין רייטער העראַן אונד ריעף: „דער ענגלאַנד איזט אונזער! ראָסטער דינד עס, דיא איהן בעזעטצט האלטען!"

„הא," ריעף בעליזאר, „לוציוס ליציניוס, איך האבע דיך פערהאָרגט, אונד דוא רעטטעסט נון מיך אונד מיין העער!"

איינע שאַאר נאָטהישער רייטער, פאָן קאָניג וויטטיגעס געזענדעט, וואר דען רייטערן בעליזארס צופאָרגעקאָממען אונד האטטע פאָר איהנען דען ענגלאַנד ערריכט. דא בראַך לוציוס ליציניוס אן דער שפיטצע זיינער ראָסטער אוים דעם פערשטעקע הערפאָר אונד וואַרף דיא איבערראשטען נאָטהען נאָך קורצעם געפעכט אין דיא פלוכט. נון קאָננטע בעליזאר אונגעהינדערט מיט דעם איבעררעסטע זיינעס העערעס ראָם ערריכען. דורך דאס סינציאנישע טהאָר צאָג ער איין; מאן נאננטע עס זייטדעם טאָרטא בעליזאריא.

אם מאָנטע דאראויף ערשיען דאס גאנצע צאהלרייכע העער דער נאָטהען, אונד איינע לאנגדויערנדע בעלאגערונג בעגאנן.

וועהרענד דיעזער מאָרגענס האטטע יוסף קיינע נעמהר געשעהען אונד וואר נאָך בענעוועגט געוואָנ־ערט, אום מים צו בעפרייען, אָדער דאָך וועניגסטענס צו זעהען אָדער צו שפרעכען; אלליין אללע זיינע בעמיהונגען וואָרען פערגעבענס. באַליוויום בעוואכטע דאס איהם אנפערטרויטע מעדכען מיט דער גרעססטען ווארזאַמקייט.

מיים פעהלטע עס אן ניכטס; באַליוויום ליעס זיא נאָניץ אוננעשטאָרט; נור דאס שלאָס דורפטע זיא ניכט פערלאססען. עס וואר ניכט דעם באַליוויום שולד, דאס מיים פאָן דען קאסטבארען שפייזען אונד ערלעזען וויינען, דיא ער איהר פאָרזעטצען ליעס, ניכטס גענאָססען וואָללטע אונד זיך נור פאָן בראָד, מילך אונד איערן נעהרטע.

יוסף פערזוכטע אונטער אללערלייא פערקליידונגען אין דאס שלאָס איינצודרינגען; אללייז באַליוויום האטטע בעפאָהלען, קיינען פרעמדען איינצולאססען, אונד זיין בעפעהל וואורדע אויף דאס פינקטליכסטע בעפאָלגט.

דא קאם איינעס טאגעס איין גרייזער אן דיא פפאָרטען דעס שלאָססעס אונד פערלאנגטע איינלאס; ער ברינגע, זאגטע ער, בריעפע פאָן באַליוויום פאָן זיינעם העררן. ער ווייא אים אויפטראגע בעליזארס אין גראָסער געפאַהר אונד האבע עס צו זיינעם איבערגעבען, דיא בריעפע פיר לוציוס ליציניוס אבצוגעבען.

באַליוויום עמפפינג דען פרעמדען, דער איהם איינע וואָהלפערשליסטע אונד פערזיעגעלטע וואכסטאפעל איבערבראכטע. דער אינהאלט דערזעלבען לויטעטע:

„פריינדליכען גרוס מיינעם טרייען דיענער באַליוויום! דער איבערברינגער דיעזעס שרייבענס הייסט אבילליוס אונד איזט איין דיענער דעס בעליזאר. איבערגיב איהם דיא דיינער אָבהוט אנפערטרויטע יונגפער מארטהענאָסע, דאס ער זיא צו מיר נאך ראָם געלייטע. — דיין וואָהלגעזינגטער העער לוציוס ליציניוס."

„וויא לאנגע איזט עס," פראגטע באַליוויום, „דאס דוא ראָם פערלאססען האסט?"

„עס זינד היינטע נעראדע דרייא וואָכען," אנטוואָרטעטע דער פרעמדע.

„וואָ ווייסט דוא נאָך ניכט," זאגטע באַליוויום, „דאס בעליזאר זיך פאָר דען נאָטהען האט צוריקציעהען מיססען אונד אין ראָם בעלאגערט ווירד. מיין העער איזט בייא איהם אין דער איינגעשלאָססענען שטאדט. אונטער דיעזען אומשטענדען האלטע איך עס ניכט פיר אנגעמעססען, דיר דיא מיר אנפערטרויטע יונגפרוי צו איבערגעבען. דוא קאננסט זיא יא מיינעם העררן ניכט צופיהרען."

„מאג דאס זיין, וויא איהם וואָללע," זאגטע דער פרעמדע, „דוא מוסט דעם בעפעהלע דיינעס העררן פאָלגע לייסטען."

„אויסשטענדע פערענדערן דיא זאכע," ענטגעגנעטע באַליוויום. „אלס מיין הערר דיעזען בריעף שריעב, דאכטע ער ניכט דאראן, דאס דער זיעגעסלויף דעם גראָסען פעלדהעררן בעליזאר אויפגעהאלטען ווערדען קאָננע אונד דאס ער זעלבסט באלד פאָן אללער וועלט אבגעשלאָססען זיין ווירדע."

פערגעבענס באָט דער פרעמדע אללע זיינע איבעררעדונגסקונסטען אויף. באַליוויום בליעב בייא זיינעם וואָרט. ער נעשטאַמעלטע ניכט איינמאל, דאס דער פרעמדע אים שלאָססע איבערנאכטע.

אונפערריכטעטער זאכע מוסטע דער פרעמדע דאס שלאָס פערלאססען. אלס ער איבער דיא צוגבריקע שריטט, בעגעגנעטע איהם איין אלטער יוד. דאס איהן מיט פערוואונדערנדען בליקען דורכדרינגענד אנשויטע. עס וואר איינע שקלאווין, דערען הערר בייא דער בעלאגערונג פאָן נעאפעל אומגעקאָממען וואר אונד דיא באַליוויום צור בעדינגונג מיטגעבראכט האטטע.

„הערר," שפראך דיא קירצע צייט דאראויף צו דעם שלאָססעפערוואלטער, „וועער וואר דער מאנן, דער ועבען פאָן היננען גינג?"

„עס וואר איין גריעכע," זאגטע באַליוויום. „פאָן בעליזאר נאָך נעאפעל געזאנדט. ער בראכטע מיר בריעפע פאָן מיינעם העררן."